

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIŠ MIGRACIJOS DEPARTAMENTĄ PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS

2018-02-28 Nr. 4D-2017/1-1609
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas; Klientas) interesams atstovaujančios advokatės A (toliau vadinama – Pareiškėjo atstovė; Kliento atstovė) skundą dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau vadinama – Migracijos departamentas) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvoje pakeitimo (toliau vadinama – Skundas).

2. Pareiškėjo atstovė Skunde, be kitų aplinkybių, nurodo;

2.1. „Paskutinis Kliento turimas leidimas laikinai gyventi Lietuvoje galiojo nuo 2016-02-22 iki 2017-10-20. Atsižvelgiant į tai, kad Klientas vykdė ir toliau ketino vykdyti teisėtą veiklą Lietuvoje, Klientas, laikydamasis teisės aktų nustatytų reikalavimų ir terminų, 2017-08-11 pateikė Migracijos departamentui [...] prašymą dėl jo turimo leidimo laikinai gyventi Lietuvoje pakeitimo kartu su teisės aktų reikalaujama dokumentais. Kliento prašymas buvo priimtas nenustačius jokių trūkumų.“

2.2. „Likus vos keletui dienų iki Kliento turėto leidimo laikinai gyventi Lietuvoje galiojimo pabaigos Migracijos departamento atstovai Kliento atstovei nurodė, kad informacijos dėl Kliento prašymo nagrinėjimo teikti neva negali, dėl ko reikėtų raštiškai kreiptis į Migracijos departamento Imigracijos reikalų skyriaus vedėją. 2017-10-18 Kliento atstovė pateikė raštišką paklausimą Migracijos departamento Imigracijos reikalų skyriaus vedėjai dėl Kliento pateikto prašymo nagrinėjimo. Kitą dieną, t. y., 2017-10-19, Migracijos departamento atstovė atsakė, kad Kliento prašymas nebus išnagrinėtas iki jo turimo leidimo laikinai gyventi Lietuvoje galiojimo pabaigos, nenurodydama jokių tokio sprendimo priėmimo priežasčių.“

2.3. „[...] vadovaujantis Įstatymo [„Dėl užsieniečių teisinės padėties“] ir jį lydinčių teisės aktų nuostatomis, Migracijos departamentas sprendimą dėl Kliento turėto leidimo laikinai gyventi Lietuvoje pakeitimo turėjo priimti ne vėliau kaip iki 2017-10-11, tačiau šis sprendimas nėra priimtas iki šiol. Maža to, Migracijos departamentas Klientui iki šiol nėra pateikęs jokio oficialaus pranešimo ir / ar kitokio argumentuoto paaiškinimo dėl Kliento prašymo nagrinėjimo.“

3. Pareiškėjo atstovė Seimo kontrolieriaus prašo: „[...] kuo skubiau ištirti ir įvertinti Migracijos departamento darbuotojų veiksmus nagrinėjant Kliento prašymą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvoje pakeitimo. Taip pat prašome imtis būtinų veiksmų, kad procedūros dėl leidimų laikinai gyventi Lietuvoje išdavimo nebebūtų Kliento atžvilgiu vilkinamos / nebūtų kuriamos

dirbtinės kliūtys, o sprendimai būtų priimami be išankstinio nusistatymo, nešališkai, objektyviai ir laikantis įstatymų bei nustatytais terminais.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierius 2017-12-05 paklausimu Nr. 4D-2017/1-1609/3D-3579 kreipėsi į Migracijos departamento pareigūnus, prašydamas paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes. Migracijos departamento pareigūnai 2017-12-28 raštu informavo, kad:

4.1. „Pareiškėjo [...] prašymas pakeisti leidimą laikinai gyventi buvo gautas 2017 m. rugpjūčio 11 d.“

4.2. „Migracijos departamento valstybės tarnautojas, nagrinėdamas pareiškėjo prašymą pakeisti leidimą laikinai gyventi, atliko šiuos veiksmus:

- nagrinėjo pareiškėjo kartu su prašymu pakeisti leidimą laikinai gyventi pateiktus dokumentus, kuriais pareiškėjas grindė Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 45 straipsnyje įtvirtintą leidimo laikinai gyventi pakeitimo pagrindą, o būtent – paslaugų teikimo sutartis, pareiškėjo įmonės finansinės atskaitomybės dokumentus, kasos pajamų orderius, sąskaitas faktūras ir kitus dokumentus [...];

- nagrinėjo pareiškėjo 2017 m. rugsėjo 6 d. ir 2017 m. spalio 10 d. Migracijos departamentui pateiktus papildomus dokumentus;

- 2017 m. rugpjūčio 1 d. išsiuntė paklausimą Kauno teritorinei muitinei, ar pareiškėjas turi neįvykdytų įsipareigojimų muitinei (Kauno teritorinės muitinės atsakymas gautas 2017 m. rugpjūčio 21 d.);

- 2017 m. spalio 4 d. patikrino Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos duomenis, ar pareiškėjas turi mokestinę nepriemoką Lietuvos Respublikos biudžetui;

- esant įtarimų, kad pareiškėjas [...] nevykdo Lietuvos Respublikoje teisėtos veiklos ir esant nelegalios migracijos rizikai, 2017 m. spalio 5 d. Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Migracijos valdybai išsiuntė prašymą atlikti UAB [...] veiklos patikrinimą [...]. Patikrinimą buvo prašoma atlikti ir jo rezultatus Migracijos departamentui atsiųsti iki 2017 m. spalio 31 d., tačiau Vilniaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Migracijos valdyba patikrinimo rezultatus Migracijos departamentui atsiuntė tik 2017 m. gruodžio 22 d.;

- 2017 m. spalio 6 d. atliko patikrinimus duomenų bazėse [...];

- 2017 m. gruodžio 11 d. informavo pareiškėją, kad sprendimo dėl pareiškėjo prašymo priėmimo laikas prasitęsė, kadangi nepakako pagrindžiančių duomenų sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi pakeitimo priimti. Migracijos departamentas taip pat informavo pareiškėją, kad, siekiant objektyviai ir visapusiškai išnagrinėti jo prašymą, yra atliekami patikrinimai ir, gavus šių patikrinimų rezultatus, pareiškėjas kuo skubiau bus informuotas apie priimtą sprendimą.“

4.3. „Pareiškėjo prašymas dėl leidimo laikinai gyventi pakeitimo nebuvo išnagrinėtas teisės aktuose nustatytais terminais dėl ženkliai padidėjusio darbo krūvio. [...] Taip pat informuojame, kad Migracijos departamentas, išnagrinėjęs pareiškėjo prašymą, kartu su prašymu pateiktus dokumentus bei kitą surinktą informaciją, 2017 m. gruodžio 22 d. priėmė sprendimą pakeisti pareiškėjui leidimą laikinai gyventi. Apie šį sprendimą pareiškėjas prašyme pakeisti leidimą laikinai gyventi nurodytu elektroninio pašto adresu buvo informuotas 2017 m. gruodžio 27 d.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ (Įstatymas):

33 straipsnis. *Prašymo išduoti ar pakeisti leidimą gyventi nagrinėjimo terminai* –

„1. Užsieniečio prašymas išduoti ar pakeisti leidimą gyventi turi būti išnagrinėtas: [...] 5) dėl leidimo laikinai gyventi keitimo – ne vėliau kaip per 2 mėnesius nuo prašymo pateikimo atitinkamoje institucijoje dienos. [...]. 4. Jeigu nepakanka prašymą išduoti ar pakeisti leidimą gyventi pagrindžiančių duomenų ir (ar) dokumentų, sprendimą dėl leidimo gyventi išdavimo ar pakeitimo priimti įgaliota institucija ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti ar pakeisti leidimą gyventi gavimo dienos šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais ir ne vėliau kaip per 10 darbo dienų – šio straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais raštu apie tai informuoja šį prašymą pateikusį asmenį ir nustato pagrįstą terminą reikiamiems duomenims ir (ar) dokumentams pateikti. Prašymo išduoti ar pakeisti leidimą gyventi nagrinėjimo terminas sustabdomas nuo minėto rašto išsiuntimo dienos ir atnaujinamas nuo sprendimui dėl leidimo gyventi išdavimo ar pakeitimo priimti reikiamų duomenų ir (ar) dokumentų gavimo toje institucijoje dienos“;

40 straipsnis. Leidimo laikinai gyventi išdavimo ir keitimo pagrindai – „1. Leidimas laikinai gyventi gali būti išduodamas ar keičiamas užsieniečiui, jeigu: [...] 3) yra šeimos susijungimo atvejis; [...] 5) jis užsiima ir ketina toliau užsiimti teisėta veikla Lietuvos Respublikoje pagal šio Įstatymo 45 straipsnio nuostatas; [...].“

6. Leidimų laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje užsieniečiams išdavimo, keitimo, panaikinimo, taip pat įvertinimo, ar santuoka, registruota partnerystė, įvaikinimas ar įmonė yra fiktyvūs, tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2005-10-12 įsakymu Nr. 1V-329 (redakcija, galiojusi nuo 2017-01-03 iki 2017-10-17) (toliau vadinama – Aprašas):

62 punktas – „Prašymas pakeisti leidimą bendra tvarka turi būti išnagrinėtas ir sprendimas dėl jo priimtas ne vėliau kaip per 2 mėnesius, o prašymas pakeisti leidimą skubos tvarka – ne vėliau kaip per 1 mėnesį nuo jo pateikimo Migracijos departamentui arba migracijos tarnybai dienos. Prašymo pakeisti leidimą nagrinėjimo terminas sustabdomas nuo Aprašo 71.2 papunktyje nurodyto rašto išsiuntimo dienos ir atnaujinamas nuo sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi pakeitimo priimti reikiamų duomenų ir (ar) dokumentų gavimo Migracijos departamente arba migracijos tarnyboje dienos“;

71 punktas – „Įgaliotas Migracijos departamento valstybės tarnautojas, nagrinėjantis užsieniečio prašymą išduoti arba pakeisti leidimą ir kartu pateiktus dokumentus [...], privalo nustatyti, ar užsienietis atitinka Įstatymo 26 straipsnio 1 dalyje nustatytas leidimo laikinai gyventi išdavimo ar keitimo sąlygas, ar jis atitinka sąlygas, kurios nustatytos leidimui laikinai gyventi gauti konkrečiu Įstatyme nustatytu pagrindu, ir ar nėra Įstatymo 35 straipsnio 1 dalyje nurodytų pagrindų, dėl kurių gali būti atsisakyta išduoti ar pakeisti leidimą laikinai gyventi. Jis privalo: [...] 71.2. sutikrinti, ar prašyme išduoti arba pakeisti leidimą nurodyti užsieniečio asmens duomenys sutampa su jo duomenimis, nurodytais pateiktuose dokumentuose, ar kartu su prašymu išduoti arba pakeisti leidimą pateikti visi prašymą išduoti arba pakeisti leidimą pagrindžiantys duomenys ir (ar) dokumentai sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar pakeitimo priimti. Jeigu nepakanka prašymą išduoti arba pakeisti leidimą pagrindžiančių duomenų ir (ar) dokumentų sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar pakeitimo priimti, tai ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti arba pakeisti leidimą gavimo dienos išsiųsti pranešimą šį prašymą pateikusiam asmeniui apie tai, kad nepakanka prašymą išduoti ar pakeisti leidimą pagrindžiančių duomenų ir (ar) dokumentų. Šiame pranešime nurodomi duomenys ir (ar) dokumentai, kuriuos būtina pateikti Migracijos departamentui, nagrinėjančiam užsieniečio prašymą išduoti arba pakeisti leidimą ir kartu pateiktus dokumentus, [...], ir jame nustatomas pagrįstas terminas reikiamiems duomenims ir (ar) dokumentams pateikti. Šiame pranešime taip pat nurodoma, kad prašymo išduoti ar pakeisti leidimą nagrinėjimo terminas sustabdomas nuo šio pranešimo išsiuntimo dienos ir bus atnaujintas nuo sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar pakeitimo priimti reikiamų duomenų ir (ar) dokumentų gavimo dienos ir kad pagal Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 13 punktą išduoti ar pakeisti užsieniečiui leidimą laikinai gyventi atsisakoma, jeigu per šiame pranešime nustatytą terminą nepateikti prašymą išduoti ar pakeisti leidimą pagrindžiantys duomenys ir (ar) dokumentai

sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar pakeitimo priimti. Šis pranešimas paštu ir (ar) šio pranešimo skaitmeninė kopija elektroniniu paštu išsiunčiamas (-a) prašymą išduoti arba pakeisti leidimą pateikusiam asmeniui, [...]; [...].“

7. Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatu, patvirtintų Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2000-10-06 įsakymu Nr. 388 (toliau vadinama – Migracijos departamento nuostatai):

12 punktas – „Migracijos departamentas, siekdamas jam nustatyto veiklos tikslo, atlieka šias funkcijas: [...] 12.2. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2005 m. spalio 12 d. įsakymo Nr. 1V-329 „Dėl Leidimų laikinai gyventi Lietuvoje užsieniečiams išdavimo, keitimo, panaikinimo, taip pat įvertinimo, ar santuoka, registruota partnerystė, įvaikinimas ar įmonė yra fiktyvūs, tvarkos aprašo patvirtinimo“ [...] nustatytais atvejais priima užsieniečių prašymus išduoti ar pakeisti leidimą laikinai gyventi, [...], nagrinėja užsieniečių prašymus išduoti ar pakeisti leidimą laikinai gyventi, prašymus išduoti leidimą nuolat gyventi, priima sprendimus leidimų laikinai gyventi ir leidimų nuolat gyventi klausimais, išduoda ir keičia leidimus laikinai gyventi, išduoda leidimus nuolat gyventi; [...].“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas 2012-03-01 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A-502-1605-12, pažymėjo:

„Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

Tyrimui reikšminga Seimo kontrolierių darbo praktika

9. Seimo kontrolierius, išnagrinėjęs kito asmens skundą dėl galimo leidimų laikinai gyventi išdavimo tvarkos nesilaikymo, 2017-11-03 pažymoje Nr. 4D-2017/1-868 konstatavo, kad Migracijos departamento pareigūnai nepagrįstai priėmė sprendimą x pareiškėjo prašymą dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo nagrinėti ne skubos, o bendrąja tvarka, ir kad Migracijos departamento nurodytos aplinkybės dėl didelio darbuotojų darbo krūvio nesuteikia įstaigos pareigūnams teisės nesilaikyti nustatytos prašymų nagrinėjimo tvarkos ir terminų.

Atsižvelgdamas į tai, Seimo kontrolierius Migracijos departamento pareigūnams rekomendavo imtis priemonių, kad įstaigos kompetencijai priskirti asmenų prašymai būtų išnagrinėjami per teisės aktuose nustatytus terminus ir kad sprendimai dėl prašymų nagrinėjimo ne skubos, o bendrąja tvarka būtų pagrįsti.

Migracijos departamento pareigūnai sutiko su Seimo kontrolieriaus rekomendacijomis ir informavo, kad siekiant jas įgyvendinti buvo imamasi šių priemonių: į šį departamentą buvo komandiruota 10 valstybės tarnautojų iš Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos ir apskričių vyriausiųjų policijos komisariatų migracijos padalinių; konsultuojamasi su Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija dėl papildomų pareigybių Migracijos departamente įsteigimo; imtasi priemonių, skirtų optimizuoti prašymų nagrinėjimo ir sprendimų priėmimo procedūras.

Be to, įgyvendinant Seimo kontrolieriaus rekomendacijas buvo priimtas Migracijos departamento įsakymas, kuriuo įstaigos darbuotojai įpareigoti laikytis su leidimų laikinai gyventi išdavimu (keitimu) susijusių teisės aktų, įskaitant nuostatas dėl prašymų nagrinėjimo terminų, reikalavimo informuoti pareiškėją apie prašymo nagrinėjimo bendrąja tvarka priežastis ir kt.

Tyrimo išvados

10. Įvertinus Skundo turinį nustatyta, kad Pareiškėjo atstovė nesutinka su Migracijos departamento pareigūnų veiksmais (neveikimu) nagrinėjant Pareiškėjo 2017-08-11 prašymą pakeisti leidimą laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje (toliau vadinama – leidimas laikinai gyventi). Prašymas dėl leidimo laikinai gyventi turėjo būti išnagrinėtas iki 2017-10-11, tačiau tai nebuvo padaryta. Likus vos keletui dienų iki Pareiškėjo turėto leidimo laikinai gyventi Lietuvoje galiojimo pabaigos Migracijos departamento atstovai Pareiškėjo atstovei paaiškino, kad informacijos dėl prašymo nagrinėjimo teikti negali, dėl ko reikėtų raštiškai kreiptis į Migracijos departamento Imigracijos reikalų skyriaus vedėją. 2017-10-18 Pareiškėjo atstovė pateikė raštišką paklausimą Migracijos departamento Imigracijos reikalų skyriaus vedėjai dėl pateikto prašymo nagrinėjimo. Kitą dieną, t. y., 2017-10-19, Migracijos departamento atstovė atsakė, kad Pareiškėjo prašymas nebus išnagrinėtas iki jo turimo leidimo laikinai gyventi Lietuvoje galiojimo pabaigos, nenurodydama jokių tokio sprendimo priėmimo priežasčių.

11. Migracijos departamento pareigūnų teigimu, gavus Pareiškėjo prašymą, po 5 dienų buvo išsiųstos užklauskos Kauno teritorinei muitinei, jų atsakymas gautas 2017-08-21. Kiti veiksmai, susiję su prašymo nagrinėjimu, buvo atliekami jau tik 2017-10-04, t. y., praėjus beveik dviem mėnesiams. Migracijos departamentas nepateikė jokios informacijos, kad per laikotarpį nuo 2017-08-16 iki 2017-10-04 būtų atlikęs kokius nors veiksmus, susijusius su Pareiškėjo prašymo nagrinėjimu, išskyrus tai, kad gavo papildomus Pareiškėjo dokumentus.

Migracijos departamentas 2017-10-05 kreipėsi į Migracijos valdybą, siekiant išsiaiškinti Pareiškėjo dalyvavimo bendrovės veikloje faktines aplinkybes. Migracijos departamentas Pareiškėją 2017-12-11 informavo, kad sprendimo „priėmimas prasitęsė“, kadangi nepakako pagrindžiančių duomenų sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi pakeitimo priimti. Migracijos departamentas pareiškėją taip pat informavo, kad, siekiant objektyviai ir visapusiškai išnagrinėti jo prašymą, yra atliekami patikrinimai ir, gavus šių patikrinimų rezultatus, Pareiškėjas kuo skubiau bus informuotas apie priimtą sprendimą.

2017-12-22 buvo gautas Migracijos valdybos atsakymas. Tą pačią dieną Migracijos departamentas priėmė sprendimą pakeisti leidimą laikinai gyventi.

12. Užsieniečių prašymų dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo nagrinėjimo tvarka yra reglamentuota Įstatyme ir Apraše.

Pastebėtina, kad, vadovaujantis Įstatymo 33 str. 4 d., jeigu nepakanka prašymą išduoti arba pakeisti leidimą gyventi pagrindžiančių duomenų ir (arba) dokumentų, sprendimą dėl leidimo

gyventi išdavimo arba pakeitimo priimti įgaliota institucija ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti leidimą gyventi gavimo dienos šio straipsnio 1 dalyje nurodytais atvejais raštu apie tai informuoja šį prašymą pateikusį asmenį ir nustato pagrįstą terminą reikiamiems duomenims ir (ar) dokumentams pateikti. Prašymo išduoti leidimą gyventi nagrinėjimo terminas sustabdomas nuo minėto rašto išsiuntimo dienos ir atnaujinamas nuo sprendimui dėl leidimo gyventi išdavimo priimti reikiamų duomenų ir (arba) dokumentų gavimo toje institucijoje dienos.

Analogiška nuostata yra įtvirtinta ir Aprašo 71 punkte – pagal ją, įgaliotas Migracijos departamento valstybės tarnautojas, nagrinėjantis užsieniečio prašymą išduoti leidimą ir kartu pateiktus dokumentus, privalo sutikrinti, ar kartu su prašymu išduoti leidimą pateikti visi prašymą išduoti leidimą pagrindžiantys duomenys ir (arba) dokumentai sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar pakeitimo priimti. Jeigu nepakanka prašymą išduoti arba pakeisti leidimą pagrindžiančių duomenų ir (arba) dokumentų sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar pakeitimo priimti, ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo prašymo išduoti arba pakeisti leidimą gavimo dienos įgaliotas Migracijos departamento valstybės tarnautojas privalo išsiųsti pranešimą šį prašymą pateikusiam asmeniui apie tai, kad nepakanka prašymą išduoti ar pakeisti leidimą pagrindžiančių duomenų ir (arba) dokumentų (Aprašo 71.2 papunktis).

Taigi, jei, Migracijos departamento pareigūnų manymu, trūko pagrindžiančių duomenų sprendimui dėl leidimo Pareiškėjui laikinai gyventi pakeitimo priimti, jie turėjo apie tai informuoti Pareiškėją ir nustatyti terminą reikiamiems duomenims pateikti. Tačiau Skundo nagrinėjimo metu Seimo kontrolieriui nebuvo pateikta duomenų, kad Migracijos departamentas būtų kreipęsis į Pareiškėją dėl papildomos informacijos pateikimo ir pratęsęs prašymo pakeisti leidimą laikinai gyventi nagrinėjimo terminą.

Kadangi Pareiškėjas pateikė prašymą dėl leidimo laikinai gyventi pakeitimo, vadinasi, vadovaujantis Įstatymo 33 straipsnio 1 dalies 5 punktu ir Aprašo 55 punktu, šis prašymas turėjo būti išnagrinėtas per 2 mėnesius nuo jo pateikimo Migracijos departamentui, t. y. iki 2017-10-11, tačiau sprendimas buvo priimtas **tik 2017-12-22**.

13. Nors Migracijos departamento rašte Seimo kontrolieriui (gautame 2017-12-28) teigiama, jog prašymo nagrinėjimas užsitęsė esant įtarimui, kad Pareiškėjas nevykdo Lietuvos Respublikoje teisėtos veiklos ir reikėjo patikrinti šiuos duomenis, taip pat reikėjo patikrinti Pareiškėjo pateiktus įmonės finansinės atskaitomybės dokumentus, kasos pajamų orderius, sąskaitas faktūras ir kitus dokumentus, tačiau pagal pateiktą informaciją taip pat nustatyta, kad beveik du mėnesius, per kuriuos ir turėjo būti išnagrinėtas Pareiškėjo prašymas, nebuvo atliekami jokie veiksmai, susiję su prašymo nagrinėjimu. Paklausimai institucijoms pradėti siųsti jau baigiantis prašymo nagrinėjimo terminui, Pareiškėjas apie jo prašymo nagrinėjimo procedūros pratesimą informuotas praėjus trimis mėnesiams nuo prašymo pateikimo.

Migracijos departamentas paaiškino, kad Pareiškėjo prašymas dėl leidimo laikinai gyventi pakeitimo nebuvo išnagrinėtas per teisės aktuose nustatytą terminą dėl ženkliai padidėjusio darbo krūvio.

Seimo kontrolierius pažymi, kad šios aplinkybės Migracijos departamento pareigūnams nesuteikia teisės nesilaikyti nustatytos prašymų nagrinėjimo tvarkos ir terminų. Prašymų išduoti leidimą laikinai gyventi nagrinėjimas ir sprendimų šiuo klausimu priėmimas – viena iš Migracijos departamento funkcijų (šios pažymos 7 punktas) ir šią funkciją įstaigos pareigūnai turi atlikti laikydamiesi teisės aktuose nustatytų reikalavimų. Be to, kaip ir kitos valdžios įstaigos, Migracijos departamentas savo veikloje turi laikytis konstitucinių ir gero administravimo bei atsakingo valdymo principų (šios pažymos 8 punktas).

Pažymėtina ir tai, kad, pagal Įstatymo 33 str. 4 d. ir Aprašo 71.2 papunktį, Migracijos departamento pareigūnai turi pareigą įvertinti, ar pakanka prašymą išduoti arba pakeisti leidimą pagrindžiančių duomenų ir (arba) dokumentų sprendimui dėl leidimo laikinai gyventi išdavimo ar pakeitimo priimti, ir, jei nepakanka, informuoti apie tai pareiškėją; šie veiksmai turi būti atlikti per mėnesį. Nagrinėjant Pareiškėjo prašymą, Migracijos departamento pareigūnai nesikreipė į šį asmenį

dėl papildomų duomenų ar dokumentų pateikimo ir neinformavo apie prašymo pakeisti leidimą laikinai gyventi nagrinėjimo termino pratęsimą.

Akcentuotina, kad dėl Migracijos departamento pareigūnų delsimo priimti per teisės aktuose numatytą terminą sprendimą dėl leidimo laikinai gyventi pakeitimo Pareiškėjas patyrė papildomų nepatogumų, jis buvo priverstas išvykti iš Lietuvos, nes baigėsi jo leidimo gyventi mūsų šalyje galiojimo laikas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Pareiškėjo atstovės skunde nurodytos aplinkybės dėl Migracijos departamento pareigūnų neveikimo nagrinėjant prašymą yra patvirtintos ir Skundas pripažįstamas pagrįstu.

14. Seimo kontrolierius jau yra nagrinėjęs skundų, susijusių su leidimo laikinai gyventi išdavimu; pavyzdžiui, Seimo kontrolierius 2017-11-03 pažymyje Nr. 4D-2017/1-868 (šios pažymos 9 punktą) konstatavo, kad x pareiškėjo prašymas nepagrįstai nebuvo nagrinėjamas skubos tvarka, o Migracijos departamento nurodytos aplinkybės dėl didelio darbuotojų darbo krūvio nesuteikia įstaigos pareigūnams teisės nesilaikyti nustatytos prašymų nagrinėjimo tvarkos ir terminų.

Įgyvendinant pažymyje Nr. 4D-2017/1-868 teiktas rekomendacijas, be kita ko, buvo priimtas Migracijos departamento įsakymas, kuriuo įstaigos darbuotojai įpareigoti laikytis su leidimų laikinai gyventi išdavimu (keitimu) susijusių teisės aktų, įskaitant konkrečias nuostatas dėl prašymų nagrinėjimo tvarkos.

Atsižvelgiant į tai rekomendacijos dėl Skundo tyrimo metu nustatytų problemų nebus teikiamos.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

15. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius nusprendžia:

advokatės A, atstovaujančios X interesams, skundą dėl Migracijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjo prašymą dėl leidimo laikinai gyventi Lietuvos Respublikoje pakeitimo pripažinti pagrįstu.

Seimo kontrolierių Augustiną Normantą
Pavaduojantis Seimo kontrolierius

Raimondas Šukys